

PİCASSO'NUN ESERLERİNDE SEMBOLİZM VE SÜRREALİZM ETKİLERİ

Şemseddin Ziya DAĞLI

Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Bölümü
email: szdagli@hotmail.com ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3085-2979>

Dağlı, Şemseddin Ziya. "Picasso'nun Eserlerinde Sembolizm ve Sürrealizm Etkileri". Sanat Eğitimi Dergisi, 10/2 (2022 Güz): s. 109-123. doi: 10.7816/sed-10-02-01

ÖZ

Sanatçılar doğaları gereği hem içinde yaşadıkları toplumun dinamiklerinden etkilenmekte hem de ürettikleri sanat eserleriyle sosyal çevrelerinin ve dünya halklarının yaşamına etki etmektedir. Pablo Ruiz Picasso tartışma götürmeyen bir gerçek olarak etkilenen-etkileyen sanatçıların başında gelmektedir. Çünkü Picasso bir sanatçı olarak yaşadığı devrin sosyal sorunlarını içselleştirmiş ve bu sorunları sahip olduğu çarpıcı sanatsal dili ve özgün tekniğini kullanarak dünya halklarının dikkatine sunmuştur. Sembolizm ve sürrealizm akımları içerisinde eserler üreten ve sürrealizme öncülük eden Picasso yaşamı boyunca insanı hayrete düşüren çalışmalara imza atmıştır. Sürrealizmden önce sembolizmden derinden etkilenen Picasso eserlerindeki konu çeşitliliği ve teknik deneyimleriyle çalışmalarını çağın sanat akımına göre yönlendirmiştir. Sanatçı ruhunun gerektirdiği devinimi engin hayal dünyası ve sürekli geliştirdiği tekniğiyle yansıtan Picasso eserlerinin odak noktasına çoğunlukla insanı almıştır. İnsan ve sosyal çevre arasındaki kontrastı temsil eden sembolizm akımı, anlamlı ve derin konulara evrensel nitelikler kazandırmaktadır. Picasso'nun Guernica adlı eseri bu duruma örnek niteliğinde bir çalışmadır. Sanatçı burada savaşın dehşetini güçlü sembolik imgelerle anlatarak belli bir sanatsal hareket ortaya koymuştur. Picasso sembolizmden sonra ise sürrealizm hareketinde, grubun resmî bir üyesi dahi olmamasına rağmen akımın öncülerinden biri sayılır. Ruhu ve bilinci özgür kılmak için kurulan bu akım gündelik yaşamın içindeki mutlak gerçek ve gerçeküstü kavramını ortaya çıkarmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Resim, Picasso, Sembolizm, Sürrealizm, Guernica, Üç Dansçı, Avignonlu Kızlar

Giriş

Picasso deneysel çalışma yöntemleriyle 20. yüzyılın sanat anlayışına köklü değişiklikler ve yenilikler getirmiştir. Kübist akımın öncü sanatçılarından olan Picasso, yaptığı sembolist çalışmaların ardından sürrealist etkilerle de sanat eserleri üretmiş ve sanat yaşamına birçok başarı sığdırmıştır. Eserlerinde tarihin akışı içerisinde yaşanan toplumsal olaylar ve olgular hassas sanatsal karakterinin yansması olarak çeşitli plastik çalışmalarda yer almıştır. Picasso, deneysel teknik ve tarzın birleşimiyle sanat eseri ürettiği için sanat anlayışı belirli kalıplara indirgenemez. Yıllar içerisinde oluşturduğu kendine has sanat diline rağmen sanatçı ruhunun gereği olan araştırma, çalışma ve eser üretmeye devam etmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen sanat akımları çerçevesinde sanatçı eserlerinde de bu gelişimsel nitelikler açıkça gözlemlenmektedir. Tüm bu bilgilerden yola çıkılarak bu çalışmada "Picasso'nun eserlerinde sembolizm ve sürrealizm etkileri nelerdir?" sorusunun cevabı araştırılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Picasso'nun eserlerindeki sembolizm ve sürrealizm yansımalarına odaklanarak bu dönemde yaptığı eserlere yer vermek, bu eserleri içerik ve biçim açısından değerlendirmektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan betimsel araştırma modeli benimsenmiştir.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın örnekleme Picasso'nun eserlerinde sembolizm ve sürrealizm etkilerinin detaylı bir şekilde incelenebilmesi için sembolizmden sürrealizme geçiş sürecinde ürettiği eserler ile sınırlandırılmıştır.

Örneklem kapsamında belirlenen sanatsal çalışmalardan ve sembolizmden sürrealizme geçiş süreci temelindeki verilerden yola çıkılarak Picasso'nun sanatsal gelişimi açısından çıkarımlarda bulunulmuş ve kavramsal çerçeve açıklanmıştır. Sanatçının bu dönemde ürettiği eserler biçim ve estetik yönden incelenmiştir. Sonuç kısmında ise önceki bölümlerde yapılan analizler doğrultusunda sanatçı hakkında çıkarımlarda bulunulmuştur.

Picasso'nun Eserlerinde Sembolizm ve Sürrealizm Etkileri

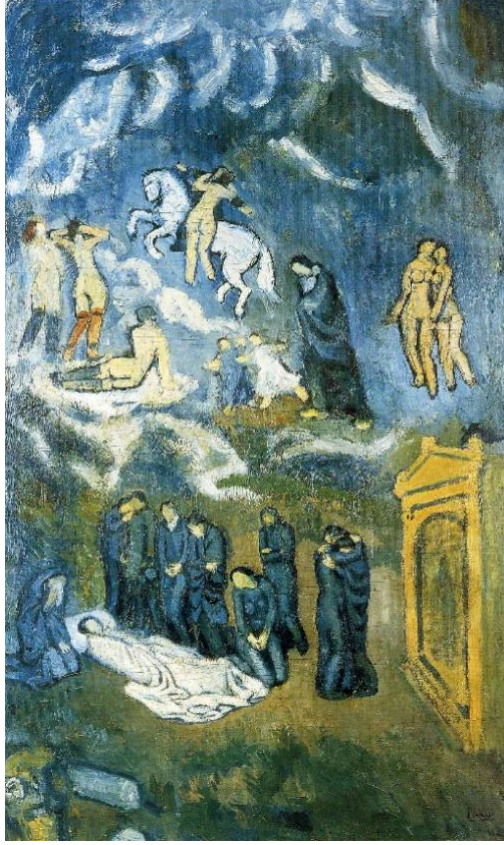
20. yüzyılın en önemli isimlerinden biri olan Pablo Ruiz Picasso 1881 yılında İspanya'nın Endülüs bölgesinde bulunan Malaga'da ressam ve resim öğretmeni José Ruiz Blasco ile María Picasso López'in oğlu olarak dünyaya gözlerini açmıştır. Picasso, isminden ve Matteopicasso imzalı resimlerinden ötürü İtalyan olarak tanıtılmak istense de aslında bu isim Picasso'nun İspanyolcada 'siyah benekli kır at' manasındaki isminin İtalyanca telaffuzundan ileri gelmektedir (Güvemli, 1964: 196). Picasso'nun resimleri izleyiciye, yapılan çeşitli düzeltmeler, birbiri üzerine binmiş renk ve fırça darbeleri ve kompozisyonlarının kurulması itibarıyla ilk bakışta çok karmaşık gelmektedir (Parramon, 2002: 25). Picasso'ya göre sanatçı daha önceki etkenlerden kendini korumalı, çağının akımlarını değerlendirerek yapıtlarını ve kendini yönlendirmelidir. Sanatçı gerçeküstücülük akımının yaşadığı çağın gerekliliği olduğunu ileri sürmüştür (Üstüner, 1989: 118).

Sanatta sembolizm hareketinin klasiğe bürünen natürel karşı bir tepki olarak tanımlandığı ve 1870 yılına doğru Fransa'da ortaya çıktığı biliniyor; ancak köklerinin daha uzun geçmişe sahip olduğu da düşünülmektedir. Daha geniş anlamda sembolizm, felsefi bir idealizmin parçası olarak düşünülebilir. Sadece resmi değil edebiyatı da etkileyen bu akımın temel amacı ise sembolistler tarafından özneliği nesnelleştirmek olarak ifade edilmiştir (Goldwater, 1998: 12). Sembolist ressamlar, sanatın doğal dünyayı Realizm ve İzlenimcilik tarafından somutlaştırılan nesnel, yarı bilimsel bir şekilde temsil etmekten ziyade bir duygu veya fikri yansıması gerektiğine inanıyorlardı (Myers, 2007). Kısaca sembolizm sanat akımı 19. yüzyılın sonlarına doğru ilk olarak edebî alanda ilerleme kaydeden ve ardından da resim sanatına yayılarak ilerleyen hem edebî hem de sanatsal bir hareket olarak değerlendirilebilir. "Sembolizm, semboller aracılığıyla fikirler öneren ve formların, çizgilerin, şekillerin ve renklerin arkasındaki anlamı vurgulayan hem sanatsal hem de edebî bir harekettir" (The Art Story, 2022). Bu bağlamda da sembolistler yaşanan doğal dünyanın gerçekliğinin ifade edilmesinden ziyade, bir fikrin ifade edilmesine yönelik çalışmalar yapmıştır denilebilir.

"Sanatta Modern Hareketin kurucularından biri olarak artık evrensel olarak kabul edilen Picasso, aynı zamanda önemli Sembolist ressamların sonuncusu olması ile de biliniyor" (Lucie-Smith, 1972: 205). Bu süreçte sembolistler arasında da kendine yer edinen Picasso kalıcı üslup değişikliği anlayışını aynı şekilde sembolizmde de uygulamıştır.

Picasso 'Pembe' ve 'Mavi' evrelerinde bir sembolist olarak, insanların ve yoksulların hayatlarındaki melodramatik sahnelerle duyduğu sempatiyi gizlememiştir. Picasso bunu anekdotla değil, jest ve duruşla ifade etmiştir. Sembolizmden derinden ve kalıcı olarak etkilenen Picasso, bir süre sadece konularını değil, aynı zamanda

onları tasvir ettiği çizgiyi ve çok yumuşak renkleri de idealleştirdi (Gibson, 1995: 239). Sembolist sanatçılar, bireysel duygusal deneyimi yüksek düzeyde simgeleştirilmiş bir dilin incelikli ve düşündürücü kullanımıyla ifade etmeye çalışmıştır (Encyclopaedia Britannica, 2022). "Picasso, bu temel insanî meseleleri, aile gruplarında ve bu vesileyle özellikle anne-çocuk ilişkisinin ana motifinde örnek niteliğinde, neredeyse sembolik bir şekilde giydirir" (Wolf, 2009: 64).

Resim 1: Pablo Picasso, Evocation: The Burial of Casagemas, 1901, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 1500 x 900 mm, Musée d'Art Moderne de Paris, Paris. © Succession Picasso 2022

Tuval üzerine yağlı boya tekniği ile oluşturulan Çağrışım: Casagemas'ın Gömülmesi adlı bu eser erken Mavi Dönem'in en önemli eserlerindendir (Resim 1). Picasso'nun oluşturmuş olduğu bu kompozisyon, Kont Orgaz'ın Cenazesi de dâhil olmak üzere El Greco'nun birkaç tablosunu andırmaktadır. Eserin konusu olan Carlos Casagemas, Fransa'nın Paris kentinde, 128 Boulevard de Clichy adresindeki L'Hippodrome Café'de kendini sağ şakağından vurarak intihar etti. Casagemas 20 yaşında genç bir sanat öğrencisi ve aynı sanat atölyesini paylaştığı 19 yaşındaki Pablo Ruiz Picasso'nun (1881-1973) yakın arkadaşıydı. Picasso, Mavi Dönemi'nde uzun süredir devam eden ayrılık kaygısını, babasına bağımlılığını ve kız kardeşinin ölümüyle geride kalan kederini çözmeye başladı ve bu süreçte de Casagemas'ın ölümüyle hesaplaştı. Arkadaşının ölümünden sonra babasının adı Ruiz'i kullanmayı bıraktı ve basitçe Picasso olarak tanındı (Harris, 2003).

Resim 2: Pablo Picasso, La Vie, 1903, Tual Üzerine Yağlı Boya, 1965 x 1292 mm, Cleveland Museum of Art, Cleveland. © Succession Picasso 2022

Mavi dönemden kalma ve bugün Cleveland'da yer alan Picasso'ya ait olan bu çalışmanın geniş, portre formatındaki kompozisyonu ne umutsuzluğun resmi ne de dünyaya iyimser bir bakış açısının ifadesi olarak yorumlanabilir; aksine bu iki karşıtlık arasında denge kuran bir kompozisyon olarak yorumlanabilir. Yeşil tonlarında bir zemine ve mavinin çeşitli nüanslarında bir arka plana sahip belirsiz bir iç mekânda yer alan 1903 tarihli bu eserde Picasso "resim içinde resim" anlayışını çalışmıştır. Kompozisyonun kalbindeki ifade esere esrarengizlik sağlarken, anne sevgisi de kalıcı bir an olarak işlenmiştir. Resim içinde resme hâkim olan yalnızlık kavramında ise temelde Picasso'nun düşünceleri yatmaktadır. Sonsuz melankolisi ve varoluşsal sembolizmi bu eseri hem Picasso'nun eserleri içinde hem de Sembolist sanat bağlamında bir başyapıt hâline getiriyor (Resim 2) (Wolf, 2009: 84).

Resim 3: Pablo Picasso, The Tragedy (Trajedi), 1903, Ahşap Üzerine Yağlı Boya, 1053 x 690 mm, National Gallery of Art, Washington. © Succession Picasso 2022

La Vie eserindeki anlayışın bir bakıma aynı şekilde bu eserinde de devam ettiği gözlemlenmiştir. Resimde herhangi bir olumsuz duruma rastlanmamasına rağmen yetişkin figürlerin umutsuzca yere bakması bazı şeylerin de

yolunda olmadığının göstergesi niteliğindedir. Mekânsal olarak herhangi bir mesajın olmaması nedeniyle sadece özneye yönelik trajedi, ıstırap, yoksulluk gibi konuların işlendiğinden de bahsedebiliriz (Resim 3).

Resim 4: Pablo Picasso, Salome'nin Dansı, 1905, Gri Kâğıda Siyah Mürekkeple Baskı (kuru kazı), 467 x 416 mm (kâğıt), Cooper Hewitt, Smithsonian Tasarım Müzesi, New York. © Succession Picasso 2022

Mavi dönem ve onu takip eden pembe dönem, Picasso'nun sembolist sanat tarihine kişisel katkısını oluşturur. O sıralarda yarattığı eserlerde Sembolist temaların kapsamlı bir özeti mevcuttur. Örneğin, Salome'nin Herod'un önündeki dansı adlı eseri neredeyse Gustave Moreau'nun bir parodisi olarak görülebilir (Resim 4) (Lucie-Smith, 1972: 204).

1936 yılında İspanya'da iç savaşın başlamasıyla Picasso artık eski plastik sanat anlayışlarıyla yaşanan bu olaya bir cevap arayamazdı. Onun sanatında aşk nasılsa öfke de, kesinlikler ve bunaltılar da plastik bir sanat anlayışı etrafında biçimsel olarak kendini gösteriyordu. Çalışmalarını sadece resim tekniklerindeki ustalığıyla değil bütün beceri ve duygularıyla ortaya çıkarması gerektiğini biliyordu. İspanya İç Savaşı, Francisco Goya'nın da deneyimlediği gibi onun kendi yaratıcı zekâsını fark etmesini sağlayan bir dönem olarak nitelendirilebilir (Garaudy, 1966: 107).

Resim 5: Pablo Picasso, Guernica, 1937, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 3493 x 7766 mm, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia, Madrid. © Succession Picasso 2022

Picasso 1937 yılında Paris'te düzenlenmiş olan Uluslararası Fuar'ın İspanya pavyonunda sergilenen ve Franco yanlısı Alman Condor Lejyonu ve İtalyan uçaklarının 26 Nisan 1937'de bombaladığı, İspanya'nın

kuzeyindeki Bask kenti Guernica'da yaşayan insanların yüzlerinden ve başlarına gelen üzücü olaylardan esin alarak resmettiği 'Guernica' adlı yapıtı ile yeni bir döneme girmiştir (Resim 5). Guernica güçlü bir simge diliyle kurulmuştur: Kompozisyonda ölmüş çocuğu kollarında tutarak ağlayan figür Michelangelo'nun Pieta'sını, lamba tutan figür özgürlüğü, elinde kılıç tutan savaşı figürü vatanseverleri, alevler içindeki figür ölen halkı, boğa figürü kaçan düşmanı, can çekişen at figürü karanlığı veya kötülüğü, kuş figürü ise ölümsüzlüğü simgelemektedir (Üstüner, 1989: 119). Guernica tablosu gerçek yaşamın bir kesiti olmasa da içeriğinde bulunan imgelerle savaşın acımasız yönünü izleyiciye aktarır. Guernica şehrinin bombalanması olayı İkinci Dünya Savaşı'nın habercisi niteliğindedir. Picasso geleceğe dair sanatsal çalışmalarına, çevresinde akılcı ilişkiler kurarak devam etmiştir.

Beyaz, siyah ve gri tonlarında yapılan kübist eser, bir trajedi, yıkım ve umutsuzluk mesajı veriyor. Picasso'nun pek çok eserinde olduğu gibi, Guernica'nın kompozisyonu çılgın ama karmaşık değildir. Savaş kurbanlarını çarpık bir gerçeklikle betimleyerek kübizmin temel unsurlarına güvenmeye devam ediyor. Öznelerinin gözleri, uzuvları, kulakları ve yüzleri parçalanmış, doğayla uyumsuz bir şekildedir (McNeese, 2006: 75-76). Bu simgeler muhtemel bir savaşın habercisi olarak yorumlanabilir.

"Tarihi bir resim olmayan tabloda bir toplu kıyım görülmektedir. Paramparça yapılmış biçimsiz atlar, bunların aralarında olan insan ve hayvan figürleri birbirine karışır. Tablonun solunda haykırarak kollarında ölü bir çocuk taşıyan kadın figürü bir annenin çektiği acının evrensel bir göstergesidir. Ölen bir savaşçının kırık bir kılıç parçasıyla tuttuğu çiçek yaşama isteğinin belirtisidir. Parçalanmış atın korkutan kişnemesi, yanan kadının çığlıkları, çevresini aydınlatmayan meşale, biçare düşmüş halde ilerlemeye çalışan kadın figürü ve gözyaşları içerisinde olup bitene seyirci kalan gözler, acının ve korkunun her türlü bedenlerin şeklini değiştirir ve onları insanlıktan çıkarır" (Garaudy, 1966: 111).

İzleyicide en çok etki uyandıran plastik öğeler tablodaki aydınlık ve perspektiftir. Karanlık gibi ışığın da herhangi bir doğal kaynaktan geldiği söylenemez. Yaşayan ve ölmüş formlar alacakaranlığın içinden ortaya çıkarlar. Tabloda kül, küf ve keten rengindeki boyalar da dramatizeyle bütünleşirler. Perspektif, tabloda acı ve felaketlerin şiddetini anlatmak için her nesnenin içinde hissedilir biçimde kullanılmıştır. Tablo her ne kadar bir kargaşa ortamını betimlese de kullanılan şekilci anlatım tarzının etkisiyle hezimet ve ümitsizlik vermez (Garaudy, 1966: 111).

"...Guernica, çok derinlerde öznellik taşıyan bir yapıttır. Gücü de buradan kaynaklanır. Picasso, gerçek olayı imgelerde canlandırmaya çalışmamıştır. Kent yoktur, uçaklar yoktur, patlama yoktur; günün, yılın, yüzyılın belli bir zamanına ya da İspanya'da olayın geçtiği kesime hiçbir gönderme yoktur. Suçlanacak düşman yoktur. Kahramanlık da yoktur. Yine de yapıt bir protestodur, resmin tarihini bilmesede dahi bir insan bu durumu anlayabilir. Öyleyse protesto nereden kaynaklanmaktadır? Bedenlere, ellere, ayak tabanlarına, atın diline, annenin memelerine, başlardaki gözlere olanlardır protesto. Resmediliş yoluyla bunlara olanlar, bedende duyulanların, olup bitenlerin duyuluş biçiminin imgelemdeki eşdeğerleridir. Onların acıları bize gözlerimiz yoluyla hissettirilir. Acı da beden protestosudur" (Berger, 2003: 179).

En sade, nesnel ve sanatçı hassas çizgisel dönemin ardından 1936'da başlayan İspanya İç Savaşı'ndan etkilenecek 1937'de yaptığı Guernica adlı çalışmasıyla aynı zamanda dışavurumcu da olur. Picasso Guernica'yı siyah, beyaz ve gri tonlarını kullanarak yaptı. Derin ve kuvvetli bir acı çeken kişneyen bir kır at vardır. Picasso varlığını o anki düşünceye veya içinde yaşadığı anda toplamaktadır (Akay, 2004: 96).

"Guernica hiç kuşkusuz politik bir resimdir. İçinde çok büyük bir mesaj vardır. Guernica'nın politik içerikli olduğu, yan tuttuğu, ancak bunu kaba belgeler ardına sığınmadan, sığlaşmadan, çok onurlu, çok görkemli ve çok da güzel bir biçimde verebildiği için büyük bir sanat yapıtı niteliğini kazanmıştır. Gerçekten de Picasso, Guernica ile sanatın yanlılığının genel bir antlaşmasını yapmıştır. Bir başka deyişle, Guernica'dan sonra, artık sanatın yansızlığından, suya sabuna dokunmayan, sanat için sanattan söz etmek olanaksızdır. Picasso bunun manifestosunu üretmiş, sergilemiştir" (Teber, 1985: 60).

Birçok insanın ilgisini çeken Guernica'da uygulanan teknik, on yıl öncesinde şaşılacak şekilde keşfedilmişti (The Great Artists, 1978: 3). 12 Temmuz 1937'den itibaren Guernica, Paris Uluslararası Sergisi'nin İspanyol Pavyonu'nda sergilendi.

Guernica'ya yapılan saldırı uluslararası bir protesto fırtınası yaratmışken, Picasso'nun büyük duvar resmi de kendi tartışma kasırgasını yaratmıştır. Paris Uluslararası Sergisi kapandıktan sonra, Picasso'nun büyük savaş karşıtı tablosu turneye çıktı: Londra'da ve Avrupa'nın diğer başkentlerinde ve sonunda New York'ta sergilendi (McNeese, 2006: 76). Eser 1981 yılında İspanya'ya döndürülerek önce Prado Müzesi'ne bağlı Casón del Buen Retiro'da sergilenmiş, 1992'de Reina Sofía Müzesi'ne taşınmıştır.

Kübizm sanat akımının öncülerinden olan Picasso bu akımla yetinmeyerek Gerçeküstücülük (Sürrealizm) sanat akımı içerisinde de sanatsal çalışmalar üretmiştir ve böylelikle iki sanat akımı arasında bireşim kurarak doğayı geometrik bir süzgeçten geçirmeyi başarmıştır. Picasso'ya göre sanatçı çağdaş akımları takip ederek sanat anlayışına yön vermeli ve böylelikle kendini önceki etkenlerden korumalıdır; onun içindir ki sürrealizm sanat anlayışı, içinde yaşadığı dönemin bir gerekliliğidir (Üstüner, 1989: 118). Sürrealizm sözcüğünü ilk kez 1917 yılının Mayıs ayında kullanan, Fransız şair ve sanat eleştirmeni Guillaume Apollinaire'dir. Roma, Napoli, Floransa, Barselona ve Madrid şehirlerinde bir süre yaşayan Pablo Picasso Paris'e yerleşerek daha önce İtalya'da tanıştığı balerin Olga Hohlova (Khokhlova) ile 1918 yılında evlenmiştir. 1920 yılında neoklasik devreye giren Picasso büyük boyutlarda birçok nü kadın resmi yaparak 1925'te Galerie Pierre'de açılan ilk sürrealist resim sergisinde yer almıştır (Passeron, 1990: 199).

Sürrealizm 1920'lerin başında ortaya çıkan, savaşlar arasındaki yıllara egemen olan ve İkinci Dünya Savaşı sonrası yıllarda kısaca yeniden canlanan geniş bir entelektüel harekettir. 1960'lara gelindiğinde, hareket neredeyse ölmüştü. Fransa ve özellikle Paris şehri her zaman sürrealizmin manevî yuvası iken, hareket etkisini tüm dünyaya yaymıştır. 1920'lerde ve 1930'larda sürrealist gruplar Avrupa'nın Brüksel, Kopenhag, Londra ve Prag şehirlerinde de ortaya çıktı ve yavaş yavaş Japonya, Meksika ve ABD'nin daha uzak kıyılarına ulaştı (Martin, 2000: 6). Birinci Dünya Savaşı sırasında milyonlarca insan öldü ve savaşın dehşeti birçok şair ve sanatçıya bu 'ilerleme'yi hissettirdi. Sebep ve mantık başarısız olmuştu. 1916 gibi erken bir tarihte, Dada adlı bir hareket toplumla ve onun fikirleriyle dalga geçiyordu. Sürrealizm bazı yönlerden Dada'nın devamıydı, ancak bakış açısı daha olumluydu. 1924'te André Breton adında bir Fransız şair Paris'te ilk sürrealist grubu kurmuştur (Bolton, 2000: 4). Breton başta görsel sanatların gerçeküstücülük için bir çıkış noktası olabileceğine kuşkuyla bakıyordu, ancak sanatçılar onun hareketine katılıp bilinçaltı düşüncelerinden yola çıkarak eserler üretmeye başladığında, Breton türün bir savunucusu oldu. İlk sürrealist sanatçıların çoğu, sürrealizmi etkileyecek olan dadaizm ve kübizm olarak bilinen soyut stiller de dâhil olmak üzere başka türlerde çalışmıştır. İlk sürrealistler tarzlarını denediler ve çalışmalarını Breton'un 1924'te yayımladığı bir manifestoda ortaya koyduğu gerçeküstücülük kurallarına uyacak şekilde geliştirdiler (Marcovitz, 2008: 15).

"Picasso sürrealizmin öncülerinden biridir. Bu gerçek, akımın başlatıcıları tarafından da kabul edilmiştir. Sanatçının ününden siyasal yararlar sağlamayı düşünmezden önce bile Andre Breton, Picasso'ya karşı aşırı sevgi ve hayranlık beslemiştir. Le Surrealisme et la Peinture'de "...şu an içinde bulunduğumuz durum, bu adamı tanıyamamış olsaydık çok daha geç elde edilebilirdi ya da hiç elde edilemezdi", "...eğer sürrealizm izlenmesi gereken bir yol çizecekse bu yol Picasso'nun gitmiş olduğu ve gideceği yol olmalıdır" bu deyişler 1925'e aittir ve Breton'u övmekte olduğu kimse, savaş öncesi dönemde Apollinaire'in arkadaşı olan Picasso'dur" (Üstüner, 1989: 225).

Picasso sürrealist hareketin hoş karşılanan ama çekingen bir üyesidir. André Breton'un birkaç yarım boy portresini yapmıştır. Picasso'nun ilk sürrealist tablosu olan Üç Dansçı'yı yapması tanışmalarından iki yıl kadar sonradır. Eser, hem ölçek hem de stil açısından Picasso'nun Joan Miró'nun çalışmalarına gösterdiği ilgiyi vurgular. Üç Dansçı resmi, klasik Üç Güzeller temasına dayandırılmıştır; ancak o olağan zarafet ve dinginliğin yerine çılgın bir ölüm dansı almıştır. Merkezdeki figür, çarpmışa gerilmiş bir İsa'yı hatırlatır; tablo, Picasso'nun eski dostu Ramon Pichot'nun yakın zamanda (Mart 1925) ölümüyle ve 1901'de intihar eden Casagemas'ın anısıyla ilişkilendirilir (Martin, 2000: 56).

Picasso'nun ilk sürrealist tablosu olan "Üç Dansçı" ile başlayan yeni tarz Picasso'nun 1937 yılında ürettiği 'Guernica' adlı eseriyle iktisamlı bir nitelik kazanmıştır (Resim 6). İspanya İç Savaşı'nda Cumhuriyetçilere (Loyalistlere) sempati duyan Picasso 1930'lu yıllardan önce politikayla ilgilenmemiştir (Skira, 1959: 419).

Resim 6: Pablo Picasso, Üç Dansçı, 1925, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2153 x 1422 mm, Tate, Londra.
© Succession Picasso 2022

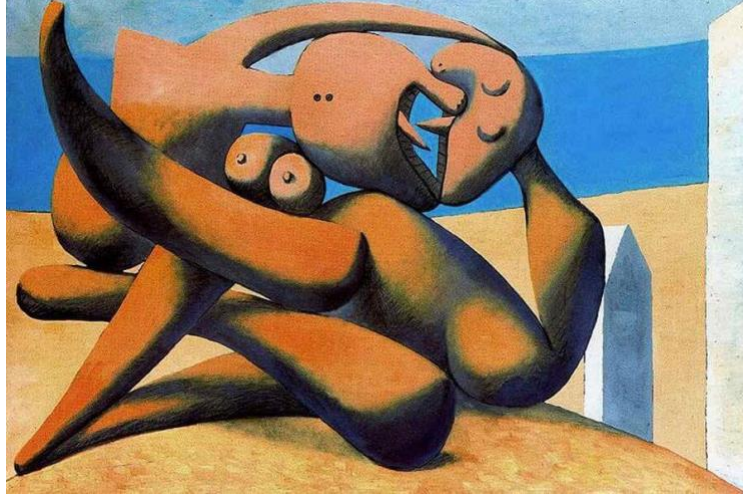
Sürrealist sanatçıların en fazla ihtimam gösterdikleri yabancı sanatçı şüphesiz Picasso'dur. Onun eserlerinin yaşadığımız zamanda büyük ilgi görmesinin nedenleri arasında hem birçok sanat anlayışıyla çeşitli eserler üretmiş olması hem de hayal gücüne duyduğu saygı gösterilebilir. Picasso, Guillaume Apollinaire'in baş sanatçı-kahramanı olmakla birlikte Apollinaire'i ustası kabul eden André Breton ve Paul Éluard gibi şairlerin de yakın arkadaşıydı. André Breton, 1924 yılında Picasso'nun 'Avignonlu Kızlar' adlı eserinin modacı Jacques Doucet tarafından satın alınmasına yardımcı olur (Lynton, 1991: 86).

Resim 7: Pablo Picasso, Avignonlu Genç Kızlar, 1907, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 2439 x 2337 mm, Modern Sanat Müzesi (MoMA), New York. © Succession Picasso 2022

André Breton sürrealizmi sanatsal ifade tarzı saymayanları hedef aldığı yazısında Picasso'nun 'Avignonlu Kızlar' ve 'Üç Dansçı' gibi eserlerine de yer vererek onu bir silah olarak kullanmış oldu (Resim 6). Sürrealist Devrim'in Temmuz 1925 tarihli sayısında yer alan bu yazıyla birlikte Picasso'nun 'Avignonlu Kızlar' tablosu (Resim 7) sanat dünyasında bilinen bir eser hâlini almıştır. Picasso daha öncesinde aldığı sergilere katılmama yönündeki kararını o yılın sonlarına doğru sürrealistlerin sergisine katılarak bozmuştur (Lynton, 1991: 87).

Picasso yıllar içerisinde kendine has bir sanat dili oluşturmaya rağmen araştırmalarına ve çalışmalarına devam ederek kendini geliştirmeyi sürdürdü. Merak duygusu, yaşam kaygıları ve hayal kırıklıkları onun mizah anlayışını geliştirdi. Resmettiği kadın figürleri başkaları tarafından canavar veya peri olarak algılanabilse de sonuç olarak onun dehasının bir yansımasıydı (Resim 8) (The Great Artists, 1978: 3).

Resim 8: Pablo Picasso, Deniz Kenarında Figürler, 1931, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 1300 x 1950 mm, Musée national Picasso-Paris, Paris. © Succession Picasso 2022

Kasım 1925'te Galerie Pierre'de açılan ilk sürrealist resim sergisinde Picasso'nun yapıtları Jean Arp, Giorgio de Chirico, Max Ernst, Paul Klee, Man Ray, André Masson, Joan Miró ve Pierre Roy'unkilerle birlikte yer aldı (Turanî, 2003: 614-615). Picasso ile sürrealizm arasındaki ilişki aslında onun 1930'lardaki çalışmaları boyunca oldukça derinlere iner. Ancak bu ilişkinin temel özü birkaç görüntüde yakalanabilir (Schaffner, 1999: 90).

Resim 9: Pablo Picasso, Ağlayan Kadın, 1937, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 608 x 500 mm, Tate, Londra. © Succession Picasso 2022

Çağdaş tarihten esinlenen bu muhteşem eser (Ağlayan Kadın), Alfred H. Barr Jr.'ın dediği gibi Guernica'ya bir "ek" (postscript) niteliğindedir. Kendi kendine yeterli bir kompozisyona dönüşen bu detay, Guernica'nın tüm kıyamet havasını içinde barındırıyor. Ağlayan kadının uçsuz bucaksız kederinde ısırdığı mendil, anlatımın telaşlı hararetini artıran daha sonraki bir icattır (Resim 9). Bir bakıma resim, renklerin keskin uyumsuzluğunda Guernica'dan farklıdır. Bu renkler, dramatik çatışmayı efsanenin zamansızlığına yükseltmeye yardımcı olur (Jaffe, 1983: 108).

Picasso'nun eserlerinde İspanyol atalarından gelen ruhu ve kendi ruhunda bulunan yaşam enerjisini ve ihtirası görmek zor değildir. Meydana getirdiği eserlerde uyguladığı tekniklerdeki ustalığını ve sınırsız özgürlükle kendini ifade ettiğini açıkça belirtmiştir (Güvemli, 1964: 202).

Sürrealist resmin 20. yüzyıl sanatının en parlak olgularından biri olması şüphesiz hiçbir şey ile her şeyin mantıksal zıtlığına sahip olmasından ileri gelir. Görünen gerçekliğe olan itiraza tüm gerçekliğin anlatım imkânları zorlanarak ulaşılmaktadır. Tüm eserler yalnızca imgeselliğin ve gerçekliğin bir araya getirilmesiyle değil aynı zamanda çoğu kişi tarafından idrak edilemeyecek hayallerle de bütünleştirilmelidir. Böylelikle varlığın tümü gözler önüne serilebilir (Passeron, 2000: 36).

20. yüzyılın büyük devrimcilerinden olan Pablo Picasso ve Georges Braque modern sanatın en dikkat çeken üslubu olan Kübizmi keşfeder. Uzun sanat yaşamı boyunca hayal gücüyle farklı formlar ve renkler kullanarak buluşu yeteneğini sürdürür (Parramon, 2002: 25).

"O Braque'in sanatsal girişimlerinden yararlanmış büyük bir ustalıkla Kübizmi bir çıkmaza sokmuş ve oradan yeni bir dil oluşturarak farklı bir teknik geliştirmiştir. Ciddi veya alaycı olarak zencileri şekil ve renk vererek tasvir eden ve farklı bir alem yaratan Pablo Picasso bu nazariyeyi büsbütün mücerrede icra ederek resmini yapacağı nesnenin sade görünüşünden değil, onun asli şeklinden uzaklaşarak ona hakikat ve tabiatın üstünde bir mahiyet vermiş ve onun ruhumuzda husule getirdiği intibayı yine ruhi tesirler yapacak şekiller ve renklerle ifade etmek gibi garip bir yola sapmıştır ki buna da sürrealizm (Fr. Surrealisme) ismi verilmiştir" (Arseven, 1958: 235).

Kübistler cisimlerin hacimlerini kullanarak çalışmalar yapıyor gibi görünseler de aslında yüzey resmi yapıyorlardı. Picasso yaklaşık bir asırlık yaşamında Kübizm'e birkaç yılını ayırmış ve sonra başka sanat akımlarını deneyimlemiştir (Erol, 1971: 2). Yaptığı resimlerde, heykellerde, grafik ve seramik eserlerinde İspanyol kültürünün izlerini yansıtan Picasso, içerisinde bulunduğu Fransız kültüründen oldukça az etkilenmiştir (Üstüner, 1989: 112). Picasso gibi farklı sanat akımlarını deneyimleyen bir ressam için kesinliğe ulaşan yargılarda bulunmak yanıltıcıdır. Henri de Toulouse-Lautrec kadar hümanist ve müstehzi, Jean-Auguste-Dominique Ingres kadar titiz, Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni kadar azametli, Jean-Baptiste Greuze kadar hassas olabilir (Read, 1960: 217).

"Günün birinde belki de bütün yaşantımızın oyuncaklarını göreceğiz, tıpkı bir zamanlar çocukluğumuzda gördüklerimiz gibi. Bu düşüncüyü aklımıza getiren Picasso'dur. Zihin yegâne tiyatrodur ve burada cereyan eden dramda oynayan Picasso, büyüklerin trajik oyuncaklarının yaratıcısı olarak, hem kendisini rahatsız eden şey bahanesiyle çocukça huzursuzluğuna son verdi, hem de insanın büyümesine neden oldu. Eğer sürrealizm kendine bir yol çizecekse, bu yol Picasso'nun gittiği ve gideceği yol olmalıdır" (Breton, 1993: 444).

Picasso olayları ve hâlleri, biçimin çocuksu yalınlığıyla genel bir bakış açısından tartışmaya açmıştır (Teber, 1985: 7). Sürrealistlerle ortak hareket eden Picasso gibi sanatçıların kullandıkları malzemeleri ve tekniği bir araya getirirken kullandıkları motivasyonun sanatçı ruhlarındaki devinimden kaynaklandığı söylenebilir (Yılmaz, 2005: 131-132).

Plastik sanat dallarının hemen her türünde çalışmaları olan Picasso'nun eserleri birçok özel koleksiyonda yer almıştır. Başta Amerikan müzeleri olmak üzere dünyanın birçok yerinde eserleri bulunmaktadır. Üretmekten haz alan, çalışkan kişiliğiyle dikkat çeken bir sanatçı olan Picasso çeşitli boyutlarda tablolar, desenler, gravürler, seramikler, heykeller ve daha birçok sanat eseri çalışması gerçekleştirmiştir. Picasso sanatsal çalışmalarıyla ilgili, "bir işimiz için en iyi ise almaya mecburuz. Hem de yalnız kendi çalışmamızda değil, aradığımızı her tarafta aramamız lazımdır. Ben bizzat kendimi kopya etmekten korkarım. Bununla beraber bana eski deneylerden müteşekkil bir dosya gösterilse, neye ihtiyacım varsa almakta zerre kadar tereddüt etmem" açıklamasında bulunmuştur (Turanı, 1960: 83).

Sonuç

Picasso Kübizm'de yaptığı gibi biçimleri parçalayarak ya da figürlerine ilkel toplumların ürkünç ve büyüsel anlatımını katarak sıradan nesneleri dahi resim, heykel, seramik gibi biçimlere dönüştürmüş olup bir anlamda formlarla oynamış, o güne değin bilinen sanatın kalıplarını yıkarak dönemin sanatına devrim vermiş ve seyrini değiştirmiştir. Doksan bir yıllık oldukça uzun yaşamında elli bini aşkın sanat eseri üretmiş; üstelik sadece resim değil heykel ve şiir dâhil sanatın diğer alanlarında da ürünler vermiştir. 20. yüzyılın toplumsal olaylarının karanlık hatıraları Picasso'nun engin sanatçı ruhunun bir yansıması olarak insanların belleğinde hiç unutulmayacak şekilde yer almıştır. Eserlerinde savaşa karşı tutumunu ortaya koyan Picasso, İspanya'nın faşist diktatörü Francisco Franco'yu 'Franco'nun Rüyası ve Yalanı' eserinde, BM ve ABD'nin Kore Savaşı'ndaki tutumunu 'Kore'de Katliam' eserinde ve İspanya'daki iç savaşı 'Guernica'da eleştirmiştir. Şüphesiz Picasso sanat izleyicileri üzerinde derin etkiler bırakan sanatçıların başında gelir. Sürrealistler arasında Breton'un da hayranlıkla dile getirdiği Picasso, sürrealizmde bir sanat eserinin gerçekten ölümsüz olması için kişinin kendi sınırlarını aşması ve zihninin en derinlerine inerek hayallerine yaklaşması gerektiğini düşünmektedir. Böylelikle de kişi zihninin kısıtlı bağlarını kopararak eser ortaya koyabilecektir. Picasso'nun eserleri sembolist resmin son örnekleri arasında yer almış, sürrealist resmin gelişmesine de katkıda bulunmuştur. Sembolist ve sürrealist olması dışında da Picasso'nun sanatı pek çok akımı (Kübizm, Soyut Dışavurumculuk, Postmodernizm...) etkisi altına almıştır. Bu bağlamda Picasso çağının ötesinde düşünebilen, yaşayan ve üretken bir dahidir.

Kaynaklar

- Akay, B. (2004). *Resim Sanatı*. Gölge Ofset.
- Arseven, C. E. (1955). *Türk Sanatı Tarihi*. Maarif Basımevi.
- Berger, J. (2003). *Picasso'nun Başarısı ve Başarısızlığı*. Metis Yayınları.
- Bolton, L. (2000). *Surrealism*. Peter Bedrick Books.
- Breton, A. (1993). *Surrealism and Painting*. Harrison ve Wood (ed.), Oxford/Cambridge.
- Büyük Ressamlar Ansiklopedisi* (1968). Hayat Yayınları.
- Duplessis, Y. (1991). *Gerçeküstücülük*. İletişim Yayınları.
- Encyclopaedia Britannica. (2022). *Symbolism*. <https://www.britannica.com/art/Symbolism-literary-and-artistic-movement>
- Erol, T. (1971). Picasso ve Kübizm. *Sanat Aylık Güzel Sanatlar Gazetesi*, 2, 1-2.
- Garaudy, R. (1966). *Gerçekçilik Açısından Picasso* (M. Doğan, Çev.). Garanti Matbaası.
- Gibson, M. (1995). *Symbolism*. Taschen.
- Goldwater, R. (1998). *Symbolism*. Harper & Row, Publishers, Inc.
- Güvemli, Z. (1964). *Büyük Ressamlar ve Heykeltıraşlar*. Ekim Basımevi.
- Harris, J. C. (2003). Evocation: The Burial of Casagemas. *Archives of General Psychiatry*, 60(9), 868. <https://doi.org/10.1001/archpsyc.60.9.868>
- Jaffe, H. L. (1983). *Pablo Picasso*. Abrams.
- Lucie-Smith, E. (1972). *Symbolist Art*. Praeger.
- Lynton, N. (1991). *Modern Sanatın Öyküsü*. Remzi Kitabevi.
- Marcovitz, H. (2008). *Surrealism*. Lucent Books.
- Martin, T. (2000). *Essential Surrealists*. Parragon.
- McNeese, T. (2006). *Pablo Picasso*. Chelsea House Publishers.
- Myers, N. (2007). *Symbolism*. Heilbrunn Timeline of Art History. 05.09.2022 tarihinde The Metropolitan Museum of Art web sitesi (https://www.metmuseum.org/toah/hd/symb/hd_symb.htm) adresinden alındı.

- Parramon, J. M. (2002). *Yağlı Boya Resim Sanatı*. Remzi Kitabevi Yayınları.
- Passeron, R. (2000). *Sürrealizm Sanat Ansiklopedisi* (S. Tansuğ, Çev.). Remzi Kitabevi.
- Read, H. (1960). *Sanatın Anlamı* (G. İnal ve N. Asgari, Çev.). Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Schaffner, I. (1999). *The Essential Pablo Picasso*. Harry N. Abrams.
- Skira, A. (1959). *The Taste of Our Time: Picasso*. Éditions d'Art Albert Skira.
- Teber, S. (1985). *Picasso*. De Yayınevi.
- The Art Story. (2022). *Summary of Symbolism*. 05.09.2022 tarihinde <https://www.theartstory.org/movement/symbolism/> adresinden alındı.
- The Great Artists. (1978). *Picasso* (Book 6). Funk & Wagnalls.
- Turanî, A. (1960). *Modern Resim Sanatının Gerçek Çehresi*. Doğuş Limitet Şirketi Matbaası.
- Turanî, A. (2003). *Dünya Sanat Tarihi*. Remzi Kitabevi.
- Üstüner, A. C. (1989). *İspanyol Resim Sanatı*. Engin Yayıncılık.
- Wolf, N. (2009). *Symbolism*. Taschen.
- Yılmaz, M. (2005). *Modernizmden Postmodernizme Sanat*. Ütopya Yayınları.

SYMBOLISM AND SURREALISM EFFECTS IN PICASSO'S WORKS

Şemseddin Ziya DAĞLI

Abstract

By their nature, artists are both influenced by the dynamics of the society in which they live and affect the lives of their social circles and of the peoples of the world through the works of art they produce. Pablo Ruiz Picasso is indisputably foremost among artists who were both influenced and influential. This is because Picasso, as an artist, internalized the social problems of his time and brought them to the attention of the peoples of the world through his striking artistic language and original technique. He worked in many branches of the plastic arts and within many art movements, producing works on almost every subject and in almost every technique. Picasso, who produced works within the symbolist and surrealist movements and even pioneered them, created astonishing works throughout his life. Picasso, who was deeply influenced by symbolism before surrealism, directed his work in line with the art movement of the age through the diversity of his subjects and his technical experiments. Reflecting the dynamism required by the artistic spirit through his vast imagination and continuously developing technique, Picasso mostly placed the human being at the focus of his works. Picasso, an artist who enjoyed working, producing and constantly renewing himself, produced many works of art of various sizes. The symbolist movement, which represents the contrast between the human being and the social environment, lends universal qualities to meaningful and profound subjects. Picasso's Guernica is an example of this. Here, by depicting the horrors of war through powerful symbolic images, the artist put forward a particular artistic stance. After symbolism, Picasso came to be regarded as one of the precursors of the surrealist movement, although he was never an official member of the group. This movement, known as surrealism (or super-realism), is, according to André Breton, a way of combining the mind with what lies outside the mind. This movement, established to free the soul and consciousness, aims to reveal the absolute reality and the concept of the surreal within everyday life. In this sense, Picasso was a pioneer of the surrealist movement and produced works within it.

Structured Abstract

Due to their nature, artists are both affected by the dynamics of the society they live in and affect the lives of their social circles and of the peoples of the world through the works of art they produce. This effect starts with the changes in aesthetic perception in the field of art and then manifests itself in different elements of the social structure. When the artists of the period are examined, Pablo Ruiz Picasso undoubtedly stands foremost among artists who were both influenced and influential. The reason for this is that Picasso was an artist who internalized the social problems of his time and brought these problems to the attention of the peoples of the world through his striking artistic language and original technique. He gained an important position in the history of art with works in many branches of the plastic arts and within many art movements. Throughout his life, he worked with almost every subject and technique. The world-famous artist, a co-founder of the cubist movement with Georges Braque, aimed throughout his life to breathe new life into art through his works. Pablo Ruiz Picasso was born on October 25, 1881 in Málaga, Spain, to José Ruiz Blasco and María Picasso López. Born into an art-loving and well-educated family, Picasso spent the first ten years of his life in comfort and wealth in the city where he was born. When the family had to move to La Coruña in 1891 because of financial difficulties, Picasso and his family were deeply affected by this new situation, and their life took on a sad character. In 1895, Picasso and his family settled in Barcelona. Pablo Picasso's education began at the Instituto da Guarda in La Coruña, whose building also housed the School of Fine Arts where his father taught. Picasso, who had a more restless temperament than his peers and was easily bored, often preferred staying at home and painting to going to school. Pablo, whose interest in and talent for painting were noticed by his family at a very early age, gained his first knowledge about art thanks to the art education he received from his father, José Ruiz Blasco, who was a painter and also an art teacher. Picasso, regarded as the artistic genius of his time, was interested in painting from childhood, and his works were appreciated by those around him. Many of the paintings he made as a child in the 1890s have survived to the present day. Apart from his

education at the La Guarda Institute, Picasso began in 1892 to take painting lessons at the school where his father taught; despite his young age, he had the opportunity to examine many classical works of art and began to create his first artistic works. He passed the San Fernando Academy entrance exam in 1897, but did not stay there for long. Artists, intellectuals and educators took part in the social circle he created in Barcelona. Picasso, whose artistic life began at a very young age, received an honorable mention at the National Fine Arts Exhibition in Madrid with his painting "Science and Charity", painted in a realistic style in 1897 at the age of fifteen. He had the opportunity to come into contact with avant-garde circles in Horta de Ebro, where he stayed for a while due to an important health problem he had at that time. Picasso, who also produced sculpture and ceramics and created designs for the theater, held his first solo exhibition at the Els Quatre Gats café in 1900. He participated in the Spanish section of the 1900 Exposition Universelle in Paris with his painting "Last Moments". A year later, he went to Madrid and on March 10, 1901, together with Francisco de Asís Soler, he published a magazine called 'Arte Joven' (Young Art), and from then on Picasso, who had previously signed his paintings with three names, began to sign them simply as Picasso. Picasso, who produced works within the symbolist and surrealist movements and even pioneered them, created works that astonished many people throughout his life.

The aim of this research is to focus on the reflections of symbolism and surrealism in Picasso's works, to include the works he made in this period and to evaluate these works in terms of content and form.

Picasso, who was deeply affected by symbolism before surrealism, directed his works according to the art movement of the age, through the variety of subjects and technical experiments in his works. Beyond the painting techniques he had mastered, he brought all his talent and emotional intensity to his work. Reflecting the dynamism required by the artist's spirit through his vast imagination and constantly developing technique, Picasso mostly placed people at the focal point of his works. Picasso, an artist who enjoyed working, producing and constantly renewing himself, created many works of art in various sizes. Picasso observed people in difficult living conditions, especially in his 'Blue' and 'Rose' periods, and created a deep melancholic atmosphere by depicting the daily gestures, facial expressions and body postures of poor and needy people in his paintings. The symbolist movement, which represents the contrast between the human being and the social environment, lends universal qualities to meaningful and profound subjects. Picasso's *Guernica*, first exhibited in the Spanish Pavilion of the 1937 Paris International Exposition and inspired by the bombing of the old Basque capital in northern Spain on 26 April 1937 by the German Condor Legion and Italian air units supporting Franco, and by the tragedy that befell its inhabitants, is an exemplary work in this respect. In this work, by choosing powerful symbolic images to convey the horror and destruction of war, the artist put forward a particular artistic stance. In the face of political pressure and sanctions, the artist did not compromise his integrity and continued to share the injustices taking place in the world with the peoples of the world from an artist's perspective. In the painting, the weeping woman holding a dead child in her arms recalls Michelangelo's *Pietà*; the figure holding a lamp symbolizes freedom, the warrior holding a sword the patriots, the figure in flames the people who died, the bull the fleeing enemy, the agonized horse darkness or evil, and the bird immortality. When *Guernica* is mentioned today, what comes to mind is a glimpse of what happened during the war, a brief summary of the lesson humanity should draw from its dark past, and the idea that humanism is the only thing that allows the peoples of the world to live together. Because of these unifying and instructive qualities, a copy of *Guernica* has been displayed for many years at the entrance to the United Nations Security Council. After symbolism, Picasso came to be regarded as one of the precursors of the surrealist movement, although he was never an official member of the group. The surrealist movement emerged in the early 1920s, was influential in the period between the two world wars and reached many artists and followers all over the world. Seeking to overcome the effects of the destruction caused by the First World War, the artists embraced progressive thinking and aimed to lift people out of the depression they were in. This movement, known as surrealism (or super-realism), was founded by the French poet André Breton in 1924; according to him, it is a way of combining the mind with what lies outside the mind. Although Picasso's first surrealist painting, *The Three Dancers*, is based on the classical theme of the Three Graces, its figures perform a frenzied dance. Picasso's diligent work helped surrealism gain recognition and even gave the movement direction. In 1925, Breton reproduced Picasso's *Les Femmes d'Alger (O. J. Version O)* in the journal *La Révolution surréaliste* to defend the surrealist movement and strengthen his position, and praised the artist. Contrary to convention, the female figures and the constructed background in this painting are depicted as distorted and deformed. With this painting, Picasso constructed the figures not as they appear but by passing them through the filter of his own aesthetic judgment, thus laying the foundations of Cubism, which he would develop in the following years. Years later, Picasso explained that he was inspired by the masks and sculptures of African culture in the process of creating the figures, and stated that his purpose in doing this was to make the people of the world aware of the voice and existence of the peoples exploited and wronged by Western states. As he tried to exist in a world of war, hunger, poverty and death, his vast imagination and desire to create burned within him. In 1925, Man Ray, Paul Klee, Jean Arp and Pablo Picasso opened their first surrealist exhibition together at Galerie Pierre. Picasso's *The Weeping Woman* (1937) contains the entire apocalyptic atmosphere of *Guernica*. Although it differs from *Guernica* in the sharp dissonance of its colors, the pain and hopelessness it conveys correspond

exactly to people's bitter experience of war. Surrealism, which was founded to liberate the soul and consciousness, aims to reveal the absolute reality and the concept of the surreal within daily life. In this sense, Picasso produced works as one of the pioneers of the surrealist movement.

Within the framework of the art movements examined within the scope of the research, these developmental qualities are clearly observed in the artist's works. Based on all this information, this study seeks to answer the question "What are the effects of symbolism and surrealism in Picasso's works?"

This study examines Picasso's transition from symbolism to surrealism and describes the existing situation as it is, on the basis of qualitative data. After the general framework of the research was drawn descriptively, since Picasso's transition from symbolism to surrealism was both visual and process-based, it was deemed appropriate to use the content analysis method within the scope of the study. First, relevant international and national papers, articles, periodicals and books were searched in online databases and the necessary information was obtained. Drawing on the works selected for the sample and on data concerning the transition from symbolism to surrealism, the conceptual framework is explained through inferences about Picasso's artistic development. The works produced by the artist in this period were examined in terms of form and aesthetics. In the conclusion, inferences about the artist are drawn in line with the analyses made in the previous sections.

The dark memories of the social events of the 20th century, as a reflection of Picasso's vast artistic spirit, have taken their place in people's memories in an unforgettable way. Undoubtedly, Picasso is one of the artists who left a deep impression on art audiences. Picasso, of whom Breton, too, spoke with admiration among the surrealists, believed that in surrealism, for a work of art to be truly immortal, one must go beyond one's own limits and approach one's dreams by delving into the depths of one's mind. In this way, one can create a work by breaking the restrictive bonds of the mind. Picasso's works both formed the basis of symbolist and surrealist painting and contributed to the development of these approaches. Apart from its symbolist and surrealist aspects, Picasso's art also influenced many movements (Fauvism, Cubism, Abstract Expressionism, Post-Modernism...). In this context, Picasso was a prolific genius who could think and live beyond his age.

Keywords: Painting, Picasso, Symbolism, Surrealism, Guernica, The Three Dancers, Les Demoiselles d'Avignon